

agrupació excursionista talaia

FEDERATS A:

federación catalana de montaña
federación catalana de esquí
comité de exploraciones subterráneas de cataluña
asociación española de camping y caravana

CARRER ANSELM CLAVE, 3 - TELEFON 8931257 - VILANOVA I LA GELTRU

CIRCULAR PER ALS SOCIS

FEBRER DEL 1.971

Construccions medievals defensives (22)

TORRES DE L'ANTIC TERME D'OLERDOLA

(I)

Ja hem esmentat en alguna ocasió l'extens territori que abraçà en un temps llunyà el senyoriu d'Olèrdola. Algunes de les fortificacions ubicades dins aquest terme ja foren comentades en el seu dia. Queden però una rèrie de construccions de tipus menor —talaies o torres de defensa— temps ha desaparegudes sense deixar rastre, o en tot cas unes escaduses i dubtoses ruïnes.

A la Vall d'Olèrdola hem identificat les minses restes d'una talaia propera a la Font de l'Ametlló, i A. Ferrer fa pocs dies ha localitzat unes parets gruixudes de construcció medieval entre aquella font i Can Ximet, al costat d'unes baumes que en altre tems foren habitacles. En el sector on estan situades aquestes ruïnes, La Vall pren el nom de Font de la Seguera.

No hem trobat cap document antic que faci referència certa d'aquestes

ruïnes. Ni ha un, datat l'any 980, en el qual Ermegarda vengué a Joan, terres, cases, corral, «et turre cum sollos et super positos et parietes meos propios», situats en el terme d'Olèrdola on en diuen «Vallemolle», lloc que identifiquem amb La Vall actual. Les afrontacions de la torre són tan limitades que se'ns fa difícil localitzar-ne la situació.

Hi ha un altre document del 990 en que Igitane fa donació dels seus béns al monastir de S. Cugat, esmentant entre altres propietats «ipsos meos chasales et terra que est in ipsa valle... subtus de chastrum Olerdola» i «ipsas meas chasas ubi ego residere... cum ipsa quintana et ipsas foveas» (coves), tot el qual afrontava per la part de Cerc (nord) amb la roca tallada, i a Migdia amb el camí i per la part de Ponent amb «ipsa turre vel in ipso muro». Això sembla indicar que aquesta torre era propera

a les coves i que aquestes són les que hi ha a La Vall, sota el Castell. En tot cas estaria situada a Ponent de les coves, cap a Can Castellví, o més enllà, tocant ja dins l'actual terme de Santa Margarida i Els Monjos.

Precisament hi ha notícies d'una torre situada prop de Santa Margarida. L'any 978 el levita Seniofredus i la seva muller Ermegodo, efectuaren diverses donacions al monestir de S. Cugat. Entre les propietats esmentades anotem: «ipsa nostra turre», habitacles, corrals i cabanyes, situat tot en els límits que fixaven les riberes del Foix, el qual de Santa Margarida, «ipso castellar» (El Castellar), la «la calciata Francischa ad ipsas carreralas», i les «parietes antiquas que dicunt Monedarias».

Els mateixos arguments i afrontacions es repeteixen en un document de l'any següent en el qual el levita Seniofredus confirma les anteriors donacions, i en altres datats al 986 i 991, respectivament, comprovem que l'indicat levita seguia posseint la susdita torre, de la qual en sabem tan sols que estava a tocar les riberes del Foix. El 1024, Seniofredus feu testament. En aquest document ja no s'esmenta la torre.

Una altra referència documental d'una torre la tenim al 996, quan Isimbardo atorgà les seves propietats al monestir de S. Cugat, entre elles «terras et vinias et curtes et turre, et casas et oros et mulinos... in locum ubi vocitant a s. Margarita». Al cantó de Ponent s'esmenta cam a afrontació «ipsa rocha et in rivos s. Martino et de Vitran». Si identifiquem el riu de Sant Martí amb el Foix i el Vitrano amb la riera de Llitrà, la torre estaria ubicada prop d'Espitlles, entre aquest castell i els dos rius.

Una fortificació similar estaria situada prop de l'actual població de Moja, veient-ne notícies l'any 997 en un document on Poan i la seva muller Susagna, dita Tota, estengueren carta precària de les cases on vivien,

al costat de «ipsa turre», en el lloc conegut per «Magrinna». El 1006, Bonfill i la seva muller Tota, vengueren al monestir de S. Cugat la terra, cases, «turre», corrals, horts, etc., ubicat tot a «Magriniano», en el terme d'Olèrdola. Segons Mas i Perera, el 1063 el bisbe Berenguer permeté la construcció d'una casa a Magrinyà, terme d'Olèrdola, amb la condició de fer-hi una torre.

Sembla que la primitiva torre s'hauria enrunat, ja que novament el 1069, el bisbe i abat Berenguer en donar a Berenguer Banfill i a la muller adalensis el mas anomenat «ipsa Sala» situat a «Magriniano», posa la condició d'edificar-hi una «fortitudine».

El nom Magrinyà deriva del llatí «Macrinus», i variants d'aquesta paraula són els primers esments que hem vist del lloc. Sembla que amb el temps el mot s'anà corrompent, i així veiem que l'any 1197, l'abat de S. Cugat establia a Joan Bertran de Moja, Bernat de Moja i mare Agnès, així com a «Petro de Malgraner» en una de les parellades de terra de la quadra de Moja. Aquesta nova grafia ens fa suposar que l'antic nom de Magrinyà correspon a l'actual Mas Granell, nom aquest darrer molt similar a Malgraner.

Aquest mas està situat a Migdia de Moja, dins el terme de Santa Margarida i Els Monjos, tocant al d'Olèrdola, i prop de la nova pista urbanitzada cap a les cases de La Vall i xaletons de l'Aliga. Pels contorns del Mas Granell s'han trobat restes neolítiques i fa pocs anys un poblat ibèric. El mas està al peu del camí romà de Vilafranca a Olèrdola. Darrera la casa, camí de Penafel, hi ha uns marges relativament antics, possiblement Medievals i que que en tot cas podrien correspondre a l'antic nucli al qual hem fet referències. De torre o edifici fortificat no n'hem vist rastre.

Catàleg Espeleològic del Massís de Garraf

(1)

El nostre Grup té el propòsit de portar a terme una catalogació completa d'avencs i coves del massís de Garraf: la base d'aquesta catalogació era en principi la relació espeleològica consignada en els mapes de l'Editorial Alpina, però en examinar els antics Anuaris de la Federació Espanyola de Muntanyisme, publicacions espeleològiques i butlletins de les altres Entitats, la relació ens resultà doblada. Creiem que molts d'aquests avencs es tracten d'una mateixa cavitat, però amb el nom canviat dues vegades i a vegdes inclús triplicat. Creiem, doncs, oportú de publicar una petita fitxa d'aquelles cavitats que no estan incloses en els mapes editats fins a la data, tan sols sigui per acabar amb aquesta anarquia. Preguem els Grups Espeleològics que ens vulguin ajudar en aquesta tasca de catalogació del Garraf, ens enviïn fitxes de les cavitats que no estiguin incloses en el mapa de l'Alpina, doncs amb l'esforç conjunt de tots es pot fer una tasca positiva i esborrar aquest desordre que s'està produint en aquesta tan coneguda zona kàrstica. Confiem, doncs, amb el vostre ajut i col·laboració que ja algun Grup ha ofert.

Publiquem a continuació algunes fitxes de cavitats:

AVENC DE CAN JEPET

Begues

Situació: Es troba a uns cinquanta metres del Pla de Sots, a la dreta de la riera que va a Can Sadurní i a uns quinze metres d'aquesta. D'una visual de dita Massia N 11° W.

Coordenades: X = 5° 35' 55" Y = 41° 20' 59" Z = 479 mts.

Fondària: 75 mts.

Bibliografia: «ESPELEOLEG.» N.º 7 del Desembre, en el que hi ha l'estudi fet per membres del Grup de Muntanya GELERA.

AVENC GELTRU

Garraf (Municipi de Sitges)

Situació: Molt prop del Pla de Vinyais, dessota el camí que puja a la Pleta, a la banda dreta, quasi tocant a un torrentó que desaigua al Torrent de la Ginesta en la seva part inicial, dessota una petita penya de poc sorrint, i a uns vint o vint-i-cinc metres del camí, entre coscons.

Coordenades: X = 41° 16' 03"; Y = 5° 33' 03"; Z = 310 metres s.n.m.

Fondària: 65 metres.

Bibliografia: Butlletí extraordinari de l'Agrupació Excursionista TALAIA del X Aniversari. En el que s'explica tota la història d'aquest avenc.

AVENC LLUIS SOLA

Begues

Situació: Es troba situat entremig dels Avencs Asensi i Llambrics, agafant el camí que va des del primer al segon i arribant a uns 16 mts. s'apafa a la dreta uns 2,5 mts. i es troba la boca.

Coordenades: X = 41° 17' 24"; Y = 5° 36' 00"; Z = 524 metres.

Fondària: 40 metres.

Es un avenc obert fa pocs mesos.

J. Ferrer - X. Conesa
Membres del G. E. T.

NOTICIARI

LLIBRE VILANOVI

Editorial Pòrtic ha publicat el llibre «Notas y observaciones hechas en mi viaje y permanencia en Mallorca», obra de Josep Antoni de Cabanyes i Ballester, germà del lloreat poeta. El llibre queda complementat amb una introducció, notes i comentaris en català del nostre consoci Joan Rius i Vila, biògraf i estudiós dels annals de la família Cabanyes, al qual felicitem agraint-li els esforços realitzats per tal que aquestes memòries vuitcentistes d'un compatriota no quedessin per sempre inèdites.

BIBLIOTECA

Han ingressat a la Biblioteca de l'Agrupació els opuscles «Análisis demográfico de Villanueva y Geltrú», «La industria en la economía de Villanueva», «La agricultura en Villanueva y Geltrú» i «El pintor vilanoví Rafael Sala», treballs dels quals és autor el nostre consoci Francesc X. Puig i Rovira, el qual ha tingut la gentileza d'obsequiar-nos amb els esmentats exemplars. El nostre agraïment, a la vegada que una sincera felicitació a un vilanoví l'interès del qual per la cultura queda plenament evidenciat en els seus treballs.

* * *

També del nostre consoci Joan Rius Rius i Vila hem rebut un exemplar del llibre del qual és introductor i comentarista «Notas y observaciones hechas en mi viaje y permanencia en Mallorca», de Josep Antoni de Cabanyes. Quedem molt agraïts per l'oferiment i dedicatòria a l'Entitat de l'company Rius i Vila.

ELS CASTELLS CATALANS

Amb la publicació del fascicle 16 d'aquesta obra queda closta la descripció dels castells de la comarca de l'Alt Penedès, relació en la que es fa palesa la col·laboració vilanovina. En el fascicle de referència són comentats els castells de Terrassola, Foix, la Torre Dela de Vilafranca i altres fortificacions de menor importància com les de Les Gunyoles, Santa Susanna, Arboçar de Baix, Castell Mos, La Torreta de Castellví, Can Pascol, Estalella, Castell de les Pujades, Mas Bolet, Moja, Castellot de la Barquera, Viladellops, l'Aguilera, masies fortificades de Pontons, Castell de la Bleda, Torre d'en Vernet, palau del Marquès de Llió, San Quintí de Mediona, Vilardeil, Santa Fe, Espitlles, Penafel, Penyafort, Els Casots, Les Torres, Secabecs i Vilví.

CICLE D'EXCURSIONS PER A INFANTS

El dia 24 de gener passat s'efectuà la programada excursió del Cicle per a Infants, amb una sortida quin itinerari transcorregué pel camí dels Escalons, Bassa d'en Creixell, Pas del Bou, Mas Ricard i senderó ascendent a La Talaia, fent un descans a la capçalera del fondal del Castelló, per tal d'esmorzar. Seguidament la mairada —que en aquesta ocasió registrava un contingent rècord— coronava el cim més alt del terme vilanoví (279 m.), davallant a continuació fins a l'ermita de Lurdes, on després d'esbargir-se i corretejar per aquells contorns es retornà a Vilanova.

La propera sortida, també matinal, està programada pel dia 28 de febrer, visitant Viladellops, amb la seva interessant capella romànica, torre medieval i font de Sant Joan, on s'esmorçarà.

SECRETARIA

Després de l'Assemblea del dia 20 de Desembre passat, la Junta Directiva de l'Entitat ha quedat constituïda del modo següent.

President: Antoni Llurba

Vicepresident: Josep Blanes

Secretaria: Isabel Romeu

Vicesecretaria: Montserrat Barti

Tresorer: Antoni Penna

Secció Folklorica: Manuel Prats

Secció Escalada G.E.A.M.: Xavier Carrasco

Secció Cultura: Xavier Capdet

Secció Espeleo G. E. T.: Miquel Alentorn

Secció Muntanya: Josep Julià

Secció Esquí: Jesús Santacana

Secció fotogràfica: Casimir Masana

Vocal Marxes: Lluís Daviu

Vocal Local: Jodri Gudín

Vocals: Joan Ferrer

Ramon Martí

David Vidal

Cristófor Fabré

AGRAIMENT

Agraïm els serveis prestats als companys Antoni Garcia, Xavier Salleras, Joan Fusté i Albert Bayo que han deixat de col·laborar en les tasques directives per diferents motius. Al company Joan Fusté desitgem molts èxits en el seu nou lloc de Conseller de l'Ajuntament de la nostra Ciutat.

Activitats realitzades durant els mesos de Juliol, Agost i Setembre

Dia 5

Espeleologia a la Cova de la Merla (Roda de Berà).

Vocal: M. Alentorn. 8 assistents.

Dies 4-5

Escalada a la Mòmia de Montserrat. Cordada: A. Vedo-J. Chaparro.

Vocal: J. Chaparro. 2 assistents.

Dia 12

Excursió amb autocar a Berga, Santuari de Queralt, Castellar de N.Hug i fonts del Llobregat.

Vocal: X. Capdet. 42 assistents.

Dia 12

Excursió de Geologia a Salomó.

Vocal: J. Julià. 4 assistents.

Dies 11-12

Excursió d'escalada a la Trinitat (Montserrat). Cordada: A. Vedo-J. Chaparro.

Vocal: A. Vedo. 2 assistents.

Dia 12

Escalada a les penyes de Can Marcer. Cordada: P. Montané - A. Ruiz.

Vocal: P. Montané. 2 assistents.

Dies 18-19

Travessia d'alta muntanya, Núria, Noucreus, Pic de L'infern.

Vocal: A. Bayo. 4 assistents.

Dies 17-19

Escalada a Montserrat a la paret de Sant Jeroni. Cordada: A. Vedo - J. Chaparro, Lluís Soler - C. Estrada.

Vocal: J. Chaparro. 6 assistents.

Dies 17-18

Escalada al Mallo Pisón (Mallos de Riglos).

Vocal: A. Archilla, 2 assistents.

Dies 17-18

Espeleologia a l'avenc Geltrú.

Vocal: G. Fabrè. 4 assistents.

Dia 19

Espeleologia i topografia a la Cova de La Merla (Roda de Berà).

Vocal: M. Alentorn. 4 assistents.

Dies 18-19

Excursió al refugi Baldrich.

Vocal: R. Lozada. 3 assistents.

Dies 28-29

Espeleologia a Vallirana, a l'avenc dels tres Pous i Avenc del Pedriscall.

Vocal: D. Vedo. 3 assistents.

Vocal: D. Vedo. San-Má9D1

Dies 24-26

Excursió a la Pobla de Segur, Esterri d'Aneu, Viella, Pont de Suert, Bohí i Aigües Tortes.

Vocal: J. Ferrer. 3 assistents.

Dia 26

Escalada a la paret de la Talaia. Primera a la via trencada. Cordada: P. Montané - A. Ruiz - L. Carrasco.

Vocal: P. Montané. 4 assistents.

Dies 25-27

Escalada a Montserrat a la Panxa del Bisbe. Cordada: A. Vedo - J. Chaparro.

Vocal: J. Chaparro. 2 assistents.

MES D'AGOST**Dies 1-16**

Excursió de camping a Benasque (Osca).

Vocal: L. Carrasco. 3 assistents.

Dia 2

Treballs de topografia a la Cova de la Merla.

Vocal: M. Alentorn. 4 assistents.

Dies 2-8

Assistència al Campament General d'Alta Muntanya a la Vall de Valli-
vierna.

Vocal: H. Marqués. 11 assistents.

Dies 3-5

Espeleologia al Montsant, a l'avenc dels Pouetons de les Agulles (140 m.)

Vocal: A. Vedo. 2 assistents.

Dies 4-6

Espeleologia a l'avenc del Valleric (Garraf).

Vocal: C. Fabrè. 4 assistents.

Dies 8-9

Escalada a Montserrat al Cavall Eternat, Via Anglada-Guillamont. Cordada: A. Vedo - J. Chaparro.

Vocal: A. Vedo. 2 assistents.

Dies 8-9

Escalada a les penyes de Can Mercé, Via Curset. Cordada: P. Montané - C. Fabrè-Vicentó.

Vocal: P. Montané. 3 assistents.

Dies 7-8

Escalada a la paret de la Talaia. Cordada: S. Ferrer - A. Castelló.

Vocal: S. Ferrer. 2 assistents.

Dies 10-14

Excursió de vacances a Barbastro i Benasque.

Vocal: J. Martí. 6 assistents.

Dies 14-16

Travessia Bellver - Refugi Font del Faig.

Vocal: F. Montané. 2 assistents.

Dies 14-16

Escalada a La Riba, a les penyes Roges. Cordada, A. Vedo - P. Montané - J. Chaparro.

Vocal: A. Vedo. 7 assistents.

Dies 22-23

Campament d'escalada a La Riba.
Vocal: A. Archilla. 14 assistents.

Dies 22-23

Espeleologia a l'avenc Emili Sabaté (Garraf).

Vocal: X. Conesa. 4 assistents.

Dies 29-30

Escalada a Montserrat; directíssima a la Mòmia, Via Albert-Cervera. Cordada: L. Soler-C. Estrada-L. Carrasco.

Vocal: L. Soler. 3 assistents.

Dies 29-30

Escalada a la Mòmia, via G.E.D.E. o Santacana. Cordada: A. Vedo-J. Chaparro.

Vocal: A. Vedo. 2 assistents.

Dies 29-30

Espeleologia a l'avenc del Valleric.
Vocal: C. Fabrè. 2 assistents.

Dies 29-30

Escalada a les Penyes de Can Mercé. Cordada: P. Montané-A. Ruiz.

Vocal: P. Montané. 2 assistents.

MES DE SETEMBRE**Dia 2**

Pràctiques de Rappel a Viladellòps.
Vocal: S. Ferrer. 2 assistents.

Dies 5-6

Escalada a Montserrat al Gorro Frigi, via Badalona, i al Cavall Bernat, via G.A.M. Cordades: X. Carrasco-L. Barberà i J. Tarríño-P. Montané.

Vocal: X. Carrasco. 4 assistents.

Dies 5-6

Travessia Garraf - Serra dels Pins. La Plenta.

Vocal: C. Fabrè. 2 assistents.

Dies 5-6

Escalada a Montserrat, a la Mòmia, via Haus-Estrems. Cordada: J. Chaparro-L. Soler A. Vedo.

Vocal: A. Vedo. 3 assistents.

Dies 5-6

Espeleologia a Valirana a les primeres G.E.T. Cova avenc dels Tres Pous i avenc del Pedriscall.

Vocal: D. Vedo. 5 assistents.

Dies 12-13

Espeleologia a Albinyana, a la Cova de Vallmajor.

Vocal: D. Vedo. 5 assistents.

Dies 12-13

Espeleologia a les coves de la Punta Grossa.

Vocal: X. Conesa. 5 assistents.

Dies 12-13

Escalada a Montserrat a la Mòmia, via Pirenaica. Cordada: X. Carrasco-V. Barberà.

Vocal: X. Carrasco. 2 assistents.

Dies 12-13

Escalada a la Mòmia, via Haus-Estrems i Mas-Guasc. Cordada: A. Vedo J. Chaparro.

Vocal: A. Vedo. 2 assistents.

Dia 20

Travessia Vilanova - Talaia - Lurdes - Vilanova.

Vocal: D. Vidal. 5 assistents.

Dies 19-20

I Curset de Perfeccionament d'Escalada en Roca a la paret de la Talaia.

Vocal: G.E.A.M. 24 assistents.

Dia 20

Espeleologia i topografia a la Cova d'en Duràn (Roda de Berà).

Vocal: J. Ferrer. 5 assistents.

Dies 26-27

Topografia a les primeres G.E.T. Avenc dels Reis - Avenc de les Garces.

Vocal: D. Vedo: 3 assistents.

Dies 26-27

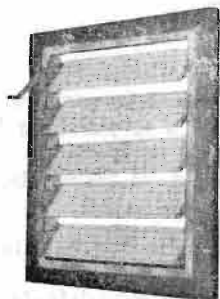
Espeleologia a l'avenc Emili Sabaté i avenc del Passant.

Vocal: C. Fabrè.

14 de Març del 1971

XIII Marxa Social d'Orientació i Regularitat per Descripció

En la propera circular donarem més informació

FINESTRES

VENTIKLAR

DISTRIBUIDOR:

Cristalls Cuéllar

Sant Gervasi, 10

Tel. 893 23 93